

İKİ PARMAK

Cengiz Narçın

İKİ PARMAK

_ Ama harcı yatırma mışsınız.

_ Ne harcı?

_ Kimlik değiştirme harcı. Hangi banka uygulaması kullanıyorsunuz?

_ Halkbank varda nasıl kullanılır ben bilmiyorum, eşim bilir.

_ O zaman hemen cadde üzerinde PTT var oradan kimlik değiştirme harcı 130 tl yatırıp gelin. Teyze de bekleme salonunda otursun gelince araya sizi alırım. Aslında memur hanımın tavrından istese mobil uygulamadan bize çok kolaylıkla yardımcı olabileceğini ama bunu kendisi için gereksiz küffet getireceğinden kendisinin çaba harcamasından sa benim PTT den ödeme mi daha uygun gördü. Yapacak bir şey yok. Kayınvalidemi koltuğa oturtup dışarı çıktım.

Aradan girdim değil mi? İçin özü kayınvalidenin kimliğini yenileyeceğiz bundan dolayı ilçe nüfus müdürlüğü ndeyiz.

Ana caddede davranışlarından mahalle insanı olduğunu düşündüğüm yetmişli yaşlarda bir amcaya raslayıp PTT tenin nerede olduğunu sordum. Amca içtenlikle yardım etmeye çalışsa da muhtemelen alzeymır başlangıcı aklı yetmedi. Bir iki çabaladı ve beni geride bıraktığım nüfus müdürlüğüne yönlendirmeye çalıştı. Cem Yılmaz'ın repliğı aklıma geldi "PeTeTe" "PTTEE".Amcam yardım etmek istiyor ama için içinden çıkamıyor. Devlet resmi kurumu anlamış PTT olmasa da nüfus müdürlüğüne yani resmi kuruma beni göndermeye çalışıyor. Amcanın çabasını takdir etmekle beraber içler acısı hali canımı yaktı. Teşekkür edip yanından ayrılacakken omuzuna dayamış olduğu sıırığın renkli balonlarını havada süzerek gelen baloncu dayıyı gördüm. " Dayı PTT nerede ?" diye sorunca "İlerde" diye kısa ve keskin cevabını teşekkür edip işaret ettiğı tarafa yöneldim. Adamların yanından ayrılmadan baloncu amcanın ağızının kenarında kirli sakallarına yapışmış hurma kalıntısı beni hipnotize etti. Az ilerde semt pazarı var amca bir hurmayı afiyetle mideye indirmış. Afiyet olsun.

Araya,sağa sola baka baka PTT nin sarı tabelasını karşı caddede görüp vardım. Kapı dışına taşmış sıra var. Dışardaki adama "sırada mısınız?" soruma başıyla evet cevabını alınca adamın ardına doğru beklemeye başladım. İçerden bir kişi Lütfen çıkıyor,lakin benim ardımdaki kuyruk iki kişi uzuyordu. Fazla beklemedik dış kapıdan içeriye kendimizi atınca banko ile kapının arasında en azında yedi sekiz kişilik kuyruk olduğunu farkettim. Can sıkıcı. Hanıma telefon ettim mobil uygulamadan ödeyebilir mi diye.İki banko var biri kargo diğeri nakit işlemler,her ikisinde de sıra gani. Dikkatimiz şimdi nakit bankosundaki hanım memur ile bankonun önündeki arasındaki konuşmalarda.

İlk müşteri yetmişli yıllara merdiven dayamış bir amca. Elektronik yoksunu,garibimin yazılımında yok. Cep telefonundaki posta mesajını memura açması bir dert,bankonun önündeki kesik camdan memurla konuşması ayrı bir dert. On lira elektrik parası varmış onu ödemek istiyor. Memur hanım da bilgisayardan bakıyor "amca bu geçen ayın faturası,ödeymişsin burda gözükmüyor.Yeni faturan kırk lira,ödeyecek sen bunu öde"diyor lakin amca elinde tuttuğu on beş lirayı savurta savurta "hayır kırk dursun ben on lirayı ödeyecem" diyor. Tekrardan memurdan kontrol etmesini istiyor. Kadın tekrar öfleye pöfleye kontrol ediyor,az önceki konuşma tekrardan zikir ediyor. Kuyruk homurdanıyor.Amca inatçı. "Kırk kalsın onu sonra halledeceğiz sen onu al" diyor. Kadın sesini yükselterek önceden ödenmiş burda gözükmüyor" deyip camın aralığından amcanın telefonunu geri veriyor. Amca telefondaki CLK mesajını tekrardan okumaya çalışıyor. Garibimin gözüde görmüyor. Ben de kendi içimde amca ihtiyar haliyle buraya kadar gelmiş kırk lirayı versem yeni faturayı ödese

geçiriyorum. Kuyruk kıçındaki sinekleri kovmaya çalışan at kuyruğu gibi hareketli gitgide yükselen memnuniyetsiz homurdanmalar... İkilemdeyim. Amcaya para teklif etsem ne diyeceğim. Aslında en uygun cümleleri buldum “eğer yanınızda yoksa ben vereyim bir daha onun için gelmeyin” diyeceğim. Yani bir yazar olarak hiç de fena bir cümle değil. Karşıdakini yaralayıp incitmeden yapılacak yardım teklifi. Hani “amca ben vereyim al öde, memuru meşgul etme bak bu kadar bekleyen var” diye anlar mı benim teklifime. Amca ters birine benziyor. Belli ki yaşamın zorlu kulvarında kaderini yaşıyor. Ha bir de şu var amca bankonun önünde üçüncü dünya savaşını verirken ayağı baldırından kesilmiş altmışlı yaşlarda başka bir abi geldi salondaki iki sandalyeden birisine oturdu. O da oturduğu yerden bankonun önündeki muhabbeti bir süredir ileri geri ,yukarı aşağı hareketlerle izlemeye çalışıyor. Benim üç sıra önümde boyacı genç var. Telefonunu fermuarı bozuk bel çantasına koymuş telefon açık fermuardan kafayı çıkarmış düşmemek için direniyor. Ona arkadaş telefonun düşecek diyesim geldi lakin bu adam inşaatta bile çalışırken o yırtık bel çantasından bu telefonu düşürmüyorsa burada pasif sıra beklerken hayatta düşürmez. Sonuçta en iyi kendisi biliyordur çantanın durumunu. Hem o da sert bir tipe benziyor. Düşerse haber veririm dedim. Telefon belki benim bakışlarımdan az ümitlenmiş olacak ki baktı benden de hayır yok boynunu büküp çantaya yerleşti. Bankonun önündeki amca en sonunda pes edip kapıya bize doğru yöneldi. Kirli sakallı ,gözlüklü,yetmişlere merdiven dayamış,yani yaklaşınca düşündüğümünden dahada genç olduğunu fark ettim lakin yaşamın zorlu yollarda iyi hırpalanmış garibim. Yol yorgunu. Yüzünden işini bitirememenin mutsuzluğu okunuyordu. Kim bilir belkide geçen ayki on liralık elektrik faturasının bu ay nasıl olupta kırk lira olduğunu çözmeye çalışıyordu. Belkide olmayan kırk lira yüzünden tekrar buraya gelip o gudubet kadınla karşılaşacağı için üzüntülüydü. Belki de böyle bir hayatta kaldıysa eğer biraz gururu kuyrukta bekleyenlerin homurtusundan rezil oldum mu diye düşünüyordu.Yani sayarım daha tahminleri de doğrusunu Allah ile kendisi bilir. Genç çökmüş ihtiyarın o donuk üzgün bakışlarını görünce kendime kızdım keşke çok ince düşünmeyip de ona yardım teklifini yapsaydım. Vereceği en kötü cevap bile onun o fukara yüzündeki gördüğüm görüntüden daha kötü olamazdı. Canım yandı. Kendi kendime kızdım. Bizim mahallede kırk liraya çay bile vermiyorlar. Eşeksin dedim kendi kendime.Kendi kendime kıza durayım sandalyede oturan sakat abinin giden genç ihtiyarın ardından adam sende demecisine hareket çekmesi beni kendime getirdi. Ya arkadaş giden fukara ben adamın yüzünde gördüğümünden etkilenmiş gözyaşımı içime akıtıyorum oturan sakat ki kıyafetinden onunda gariban olduğu her halinden belli adam hareket çekiyor. Sakata kızsam da belli etmedim. Zira bankonun önündeki eşarpli ablanın söylediği dikkatimi oraya çaktı.

“ Bu ay yardım gelmiş mi? diye soruyor abla. Abla dediğime bakmayın benden genç olsun maksimum kırklı yaşlarda. Memur hanım bilgisayarda bir yerlere girdi kadına olumlu tarzında bir şeyler söyledi. Kadın memura bankamatik kartı uzattı. Memur bence bin liradan daha az bir para verdi. Yazıcıdan bir kağıt çıkarttı. “İmzala “dedi. Kadın” İmza bilmiyorum” dedi. “ O zaman uzat baş parmağını “dedi. Hemen bankoda ince bir tabla,mürekkep tablası varmış hemde birisi almasın diye iple bağlı. Memur kapağını açtı kadın baş parmağı ile kağıdı mühürlledi. Tekrardan bir şeyler sordu memura,memur tekrardan bilgisayara baktı herhalde bir fatura ödeyecek,bir iki işlemden sonra yine yazıcıdan kağıt çıkarıp kadının önüne camın aralığından uzattı. “Ad,soyad,meslek imza” dedi. Kadın “ben okuma bilmiyorum” deyince memur derin bir “ay” çekti.Az önce imza yerine parmak bastığını nasıl da unuttum diye içinden geçirdi herhal. Kadının bilgilerini kendi doldurup “şuraya parmak bas” dedi. Kadın denileni yaptı. Memur “şuraya da ikinci parmağını bas” dedi. “İki parmak “ diye de tekrar etti. Kadın denileni yapıp işini halletmenin memnuniyetinde kapıya bize doğru yöneldi. Altında üst donu tabir edilen üstünde vücudunu saran penye bluzu,kafasında saçlarını yarıya kadar

örtlen boyundan ters dolanmış eşarbi ile sağlıklı güçlü kıvamında balık etli bir hatundu. Etrafına ben buradayım dercesine hoyratca bakan tavır sergiliyordu. Üç adımda kapıdan çıkıp gitti. Ne yalan söyleyeyim ev temizleme işçiliğinin üç bin liraya dayandığı bir zamanda böyle sağlıklı güçlü kuvvetli bir hanımın yardım parası alması garibime gitmedi dersem yalan olur. Sıradaki arkadaşın işi çabuk bitti. Biz bankoya yaklaştıkça sandalyedeki oturan sakat abinin yerinden kalkarak benim ardıma doğru sıraya geçmesi dikkatimi çekti. Adamın çift baston tek ayakla yanımızda beklemesi hoşuma gitmedi. Biraz önceki kırk liralık tecrübeden kim ne der diye düşünmeden sakat abiye “abi sen sırada bekleme,geç öne işini hallet” dedim.Hemen önümdeki arkadaş da bana destek verince adam sıranın arasından bankonun diğer tarafına geçip bankodaki işlemin bitmesini bekler pozisyon aldı. Eşime telefon açıp “mobil bankacılıktan yapamadıysan uğraşma sıra hızlı ilerliyor” dedim. Onun memnuniyetini sesinin tonundan anlayı verdim.

Beklerken duvardaki asılı olan reklam panolarını göz gezdiriyorum. Şık giyimli hoş bir reklam yüzü kadının getirin tüm borçlarınızı bir yerde toplayın reklamı ilginçti. İçinde bulunduğum salon ile afiş ne kadar tezatlık yaratıyordu. Borç harç içinde kırk liralık elektrik faturasının ödeyemeyen vatandaşları borçlarını toplayıp gelin diyen bankacı. Tezatlıklar birliktelikleri yaratmış ya; zıt aşıklar kuramı.

Gişe işlemi bitti sakat abi hareketlendi ama boyacı genç sanki onu hiç görmemek mişcesine ani bir atakla elindeki elektrik faturasını memureye uzatıverdi. Bir an sakat abi ile göz göze geldik. Gözümü yapıları kendim yapmışcasına utanarak aşağı indirince boyacının fermuarı bozuk yırtık bel çantasındaki telefonuyla göz göze geldik. Sanki telefon biz adamı böyle yaparız gibi sırtıyordu. Bana öyle geldi herhalde. Adam doğu lehçesi ile sert sert elektrik parasını ödemek istediğini söylüyordu. Yoğunluktan bezmiş makyajı birbirine girmiş saç başı dağıtmış olan memure yine bilgisayarda bir iki işlem yapıp yazıcıdan çıktı aldığı kağıdı deskteki paravan camın altından uzatıp ad soyad meslek yazıp imzalayın deyince; hemen ardımda duran top sakallı pek bu mahalle sakinlerine benzemeyen adama dönüp “niye meslek soruyorlar ki? Ayakkabı boyacısın almıyorum mu diyecekler diye laf attım. Adam da dünden hazırmış. Devletin işine akıl ermiyor ben ehliyet yenileyeceğim nüfusa geldim iki lira eksik yatırmışız iki lira yatırmak için bekliyorum” dedi. Hemen önümdeki duran da bende onbeş lira yatıracağım onun için bekliyorum demez mi? Benim kafa ambeleye döndü. On,kırk,yirmi yedi lira elektrik paraları. Bu adamların evlerinde nasıl elektrikli aletler var. Bize uzun süreden beri bin liradan aşağı elektrik parası gelmiyor. Bu nasıl çıta aralığıdır. Üç katlı apartman ortak kullanımında bile bu paralardan daha fazlası geliyor. Üstelik tüm lambalar enerji tasarruflu olmasına rağmen. Garip.

Neyse sıra bizim sakat abiye gelince içim rahatladı. Boyacıya kızgınlığım az biraz gevşedi. Gerçi ilk kırk liralık dayıya sakat abi garip garip bakıp hareketler çekmişti şimdi aynı muamelenin bir başkasını boyacıdan kendisi gördü.Etme bulma diyecem ama acaba öyle mi? İnsanlar zor yaşam şartlarının içerisinde yuğruldukca herhalde bir süreden sonra sertleşip empati yeteneğini kaybedip daha bir acımasız oluyorlar. Boyacı kardeşiminde her halinden fukaralık akıyordu.Belki hızlıca faturayı ödeyip gitmek için işinden izin alıp gelmiştir. Kimsenin şartlarını bilmeden yargılayıp sonuçlar çıkarmamalıyız. Lakin ezilenlerin ezme eğilimlerinin olması bana pek garip gelmiyor. Onlara sorsan bizim gibi insanların tuzları kuru. Onlar azıcık bir katık için ne mücadeleler veriyorlar. Bu kapitalist sistemde para parayı seviyor. Varsa paran para kazanmakta harcamakta kolay. Yoksa geç harcamayı zaten kazanmak ölüm.Bu benzerlik insanlar içinde geçerli. Varlıklı olan sanki daha bir vicdanlı gibi gözüküyor. Değil insana ota boka,kediye köpeğe bile daha bir sıcak. Halbüsem tersi olması gerekmez mi? Damdan düşeni damdan düşenin daha iyi anlaması gerekmez mi? Aynı yolun yolcularının birbirlerini daha iyi tanıyıp empati kurması gerekmez mi? Demek ki öyle olmuyor.

Tanrı bile fakiri fukarayı sev yardım et,öksüzü besle giydir kuşat derken; günümüz dünyasında insanlar bu en belirgin toplumsal ilahi adaleti tersinden okuyor. Artık günümüzde zengin seviliyor. Fakirin fakire yaptığını zengin yapmıyor. İşlem sonunda memura papağan gibi ezberlemiş banko camının altından uzattığı kağıdı düşük cümle ile takısız,katıksız,birazda robotik “ad soyad,meslek,imza” diyor. Sakat abi “okumam yok” deyip mürekkepli kaba yönelmesin mi? Yuh artık. Bu çağda,yirmi birinci yüzyılda elin adamı insandan ileri yapay zekayı insansı robotları yaratırken,marsa gitmeyi planlarken beş kişiden ikisi okuma yazma bilmiyorum deyip parmak bastı.Kulaklarıma inanamasam da abi parmak basıyor gözüme de mi inanmayayım? Berbat bir tesadüf diye düşündüm. Antalya da , bulunduğumuz mahalle Antalya nın göbeği. İki lira ,on beş lira sırası. On lira elektrik parası. Afiş de borçlarını topla gel diyor;sanki kendileri ödeyecek? Millet okuma yazma bilmiyor. Sıra bana geldiğinde gerekli ödemeyi yaptım memure kadın nedense bana çıktıyı verdi ama ne bir imza ne de bir şey yazmamı istedi. banko önünde memureyi daha yakından inceleme fırsatım oldu.Daracık bir bankonun arkasındaki oda da kargo yığınlarının içerisinde, kendisine en büyük yardımcı bilgisayar,yazıcı,para çekmeces ve post cihazının arasında günde sekiz saat süren görev süreci. Dışarıyla ayrılmış olan cam paravan ve altındaki ufacık aralık. Makyaj kalıntıları içerisinde iş rutinlerinin arasında kasvetli ortamda bin çeşit insanla uğraşan görünüşte kolay birçok yurdum insanın hayali,derinlemesine düşününce zor bir meslek. Bu bitmeyen kuyruktaki işi acele olan insanlarla uğraşmak can bezdirici olsa gerek. Hani dersiniz kışı,yazı,yağmuru karı yok ama bence pek öyle değil. İnsanla uğraşıyorlar hemde her çeşit insandan bolca olan canım Anadolu insanlarıyla. Tez canlı otuz derecede kaynayan deli dolu,oynak hareketli, kural tanımayan insanlarımızla... Postanenin o kasvetli havasından çıktığımda derin bir oh çektim. Aşığım bu memlekete. Her haliyle seviyorum insanlarımızı. Yaşam enerjisi dollular. Çeşit çeşitler. Her an her yerden hele hele hiç beklemediğiniz yerden bir eylem potansiyelleri var. Yörüklük,hareketlilik genlerimizin her hücrelerini yerleşmiş. Özgür ruhluuz. Öngörülemez bir milletiz. Her an her şeyi hatta en beklenilmeyeni,umulmayanı,öngörülemez yapılabiriz. Formalize olmayacak bir milletiz.Bizde iki kere iki dört yapmaz. O beş de olur ,üç de yeri gelir hiç olur.Yeri gelir hep olur. Bizi de biz yapan işte bunlar. Bu memlekette yaşıyorsan her şeye hazır olacaksın. Hep dinamik olacaksın. Kısacası ne yapacağı belli olmayan mahallenin delisiyiz. Deli bu...Ne edeceğini kim kestirebilir. Yeri gelir kağıda parmak basarız,yeri gelir kimsenin cesaret edemediği yere ikinci parmağı şak diye basar hattı keser atarız.

SON